

پایش ملی محیط کسب و کار استان هرمزگان بهار ۱۴۰۱ (دوره بیست و سوم)

تابستان ۱۴۰۱

منبع: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

تهیه کننده: واحد پژوهش های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی هرمزگان

مقدمه

محیط کسب و کار به مجموعه عواملی گفته می شود که بر عملکرد یا اداره بنگاه های اقتصادی مؤثر هستند اما تقریباً خارج از کنترل مدیران بنگاه ها قرار دارند؛ عواملی نظیر قوانین و مقررات، میزان بارندگی، فرهنگ کاری در یک منطقه و ... که در کشورها و مناطق جغرافیایی گوناگون، در هر رشته کاری و نیز در طول زمان متفاوت هستند. امروزه، بهبود محیط کسب و کار یکی از مهمترین راهبردهای توسعه اقتصادی هر کشور به شمار می رود و علاوه بر آن هرچه محیط کسب و کار یک کشور شرایط بهتری داشته باشد، بهره برداری از فرصت های کارآفرینی بیشتر و هر چه بهره برداری از فرصت های کارآفرینی در جامعه ای بیشتر باشد، عملکرد اقتصاد آن کشور و خلق ارزش و ثروت در آن جامعه نیز بیشتر می شود. با این حال بهبود محیط کسب و کار، نیازمند برنامه ریزی و سیاست گذاری مطلوب است، که دستیابی به این مهم نیازمند وجود فرایندی مستمر برای پایش و سنجش وضعیت محیط کسب و کار هر کشور است.

گزارش حاضر، بیست و سومین گزارش فصلی است که اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با رویکرد تلفیق داده های پیمایشی با داده های آماری بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین ارائه نموده است. در این گزارش، داده های پیمایشی، حاصل از ادراک سنجی از وضعیت مؤلفه های محیط کسب و کار کشور در بهار ۱۴۰۱، از ۳۰۰۰ فعال اقتصادی زیرمجموعه سه اتاق و با استفاده از روش تکمیل پرسشنامه الکترونیکی (CAWI) و همچنین آمارگیری تلفنی با کمک رایانه (CATI) صورت گرفته است و داده های آماری نیز از منابع آماری رسمی کشور تهیه و مورد استفاده قرار گرفته اند.

امید است نتایج این طرح بتواند نقشه راه روشنی برای برنامه ریزی و سیاست گذاری در جهت بهبود محیط کسب و کار کشور فراهم آورد.

جامعه هدف: مجموعه واحدهایی که طبق تعریف شامل اعضای فعال اتاق های بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران، اصناف و تعاون هستند، جامعه هدف طرح را تشکیل می دهند. بنابراین اعضای غیر فعال و اعضای که عضو سه اتاق نیستند را پوشش نمی دهد

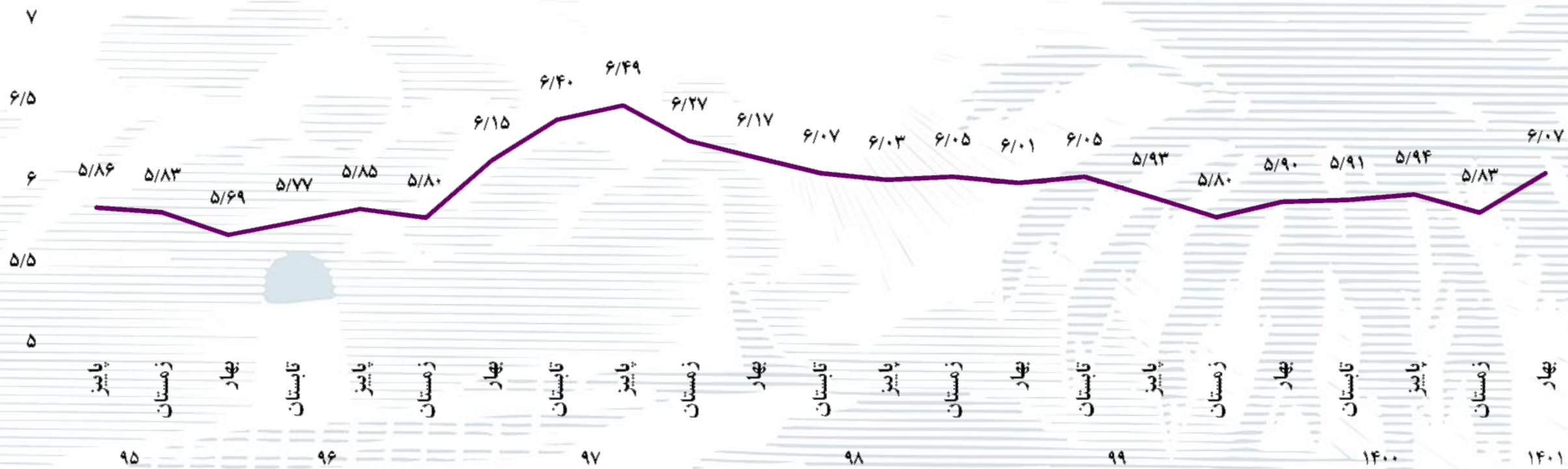
زمان آماری: زمان آماری برای تکمیل سؤالات پرسشنامه، وضعیت محیط کسب و کار در فصل زمستان سال ۱۴۰۰ ست.

روش جمع آوری اطلاعات: اطلاعات مورد نیاز این طرح به ۲ روش به دست می آید. برای مؤلفه های پیمایشی به صورت آمارگیری الکترونیکی و به تکمیل پرسشنامه از طریق سامانه اینترنتی توسط واحدهای انتخاب شده در طرح نمونه گیری است و برای مؤلفه های آماری از روش جمع آوری داده ها از مراجع رسمی کشور است

نتیجه طرح عددی بین یک تا ده محاسبه می شود. هرچی عدد به یک نزدیک تر باشد وضعیت مناسب تر بوده است.

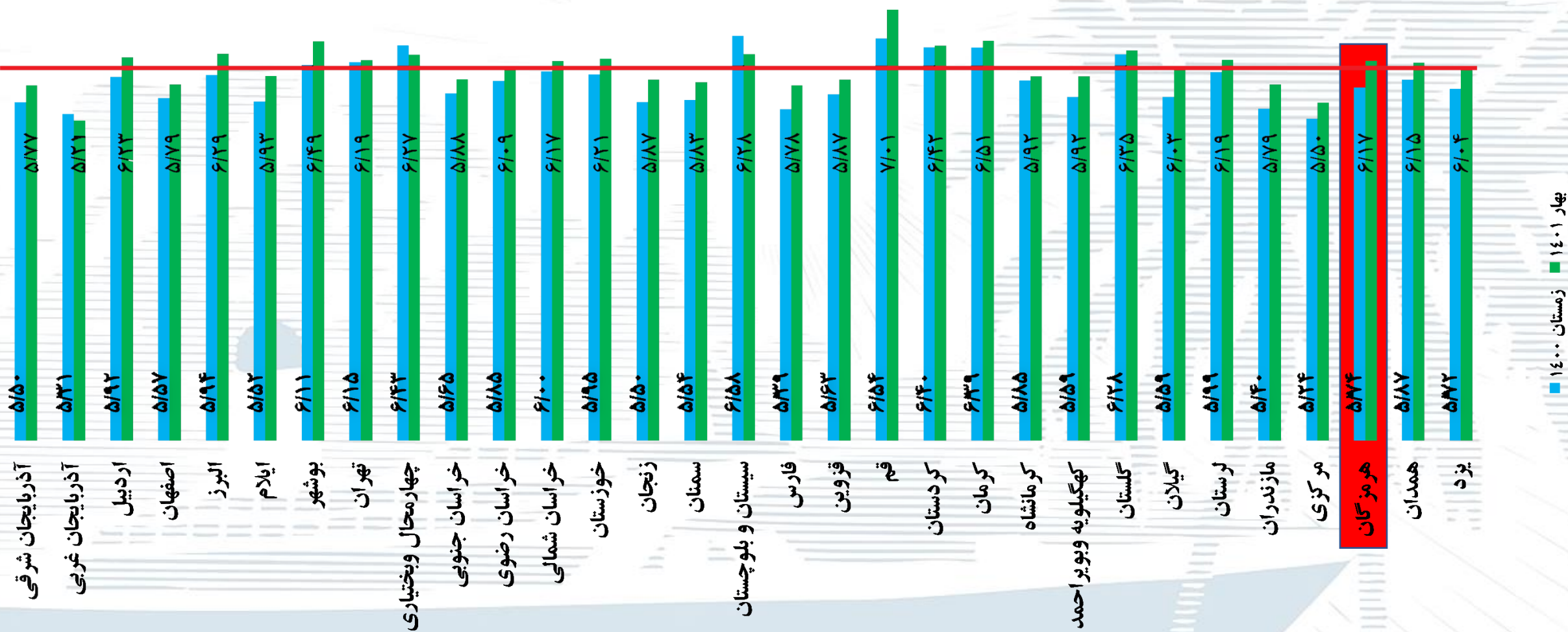
سال	بهار ۱۴۰۰	تابستان ۱۴۰۰	پاییز ۱۴۰۰	زمستان ۱۴۰۰	بهار ۱۴۰۱
شخص کل	۵/۹۰	۵/۹۱	۵/۹۴	۵/۸۳	۶/۰۷

روند شاخص کل محیط کسب و کار

شاخص محیط کسب و کار استان های کشور

شاخص ملی = ۶/۰۷

مقایسه میزان مشارکت پاسخگویان در طرح در استان هرمزگان با کشور

سال	بهار ۱۴۰۰	تابستان ۱۴۰۰	پاییز ۱۴۰۰	زمستان ۱۴۰۰	بهار ۱۴۰۱
هرمزگان	۵۷	۵۲	۳۹	۴۵	۷۰
کشور	۶۱	۵۶	۶۰	۵۳	۶۰

مقایسه شاخص محیط کسب و کار در استان هرمزگان با کشور

سال	بهار ۱۴۰۰	تابستان ۱۴۰۰	پاییز ۱۴۰۰	زمستان ۱۴۰۰	بهار ۱۴۰۱
هرمزگان	۵.۹۹	۶.۰۵	۶.۰۰	۵.۷۴	۶.۱۷
کشور	۵.۹۰	۵.۹۱	۵.۹۴	۵.۸۳	۶.۰۷

مقایسه شاخص محیط کسب و کار در استان هرمزگان با مناسبترین و نماسب ترین استانی کشور

استان	مرکزی	آذربایجان غربی	آذربایجان شرقی	هرمزگان	بوشهر	کرمان	قم
بهار ۱۴۰۱	۵.۲۴	۵.۳۱	۵.۵۰	۶.۰۷	۶.۱۱	۶.۳۹	۶.۵۴

5/42	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار
6/46	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
5/87	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار
7/06	دخالت های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت ها در بازار
6/61	کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه
5/64	کمبود تقاضا در بازار
6/71	کمبود فناوری های نوین و تجهیزات مورد نیاز
6/23	کمبود نیروی کار ماهر
4/14	محدودیت های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
4/25	محدودیت دسترسی به آب
4/95	محدودیت دسترسی به حامل های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و)...
6/40	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه های اجرایی
6/70	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه های اجرا

5/51	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
5/89	برداشت های سلیقه ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
4/54	بی تعهدی طرف های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده های شان
6/56	بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار
7/64	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
6/08	رویه های سختگیرانه اداره های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
4/93	تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی رغبتی به خرید محصولات ایرانی
6/96	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
6/41	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت ها و مؤسسات دولتی یا شبه دولتی در بازار
5/58	ضعف دادگاه ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران
6/49	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به کی یا تعدادی از رقبا در بازار

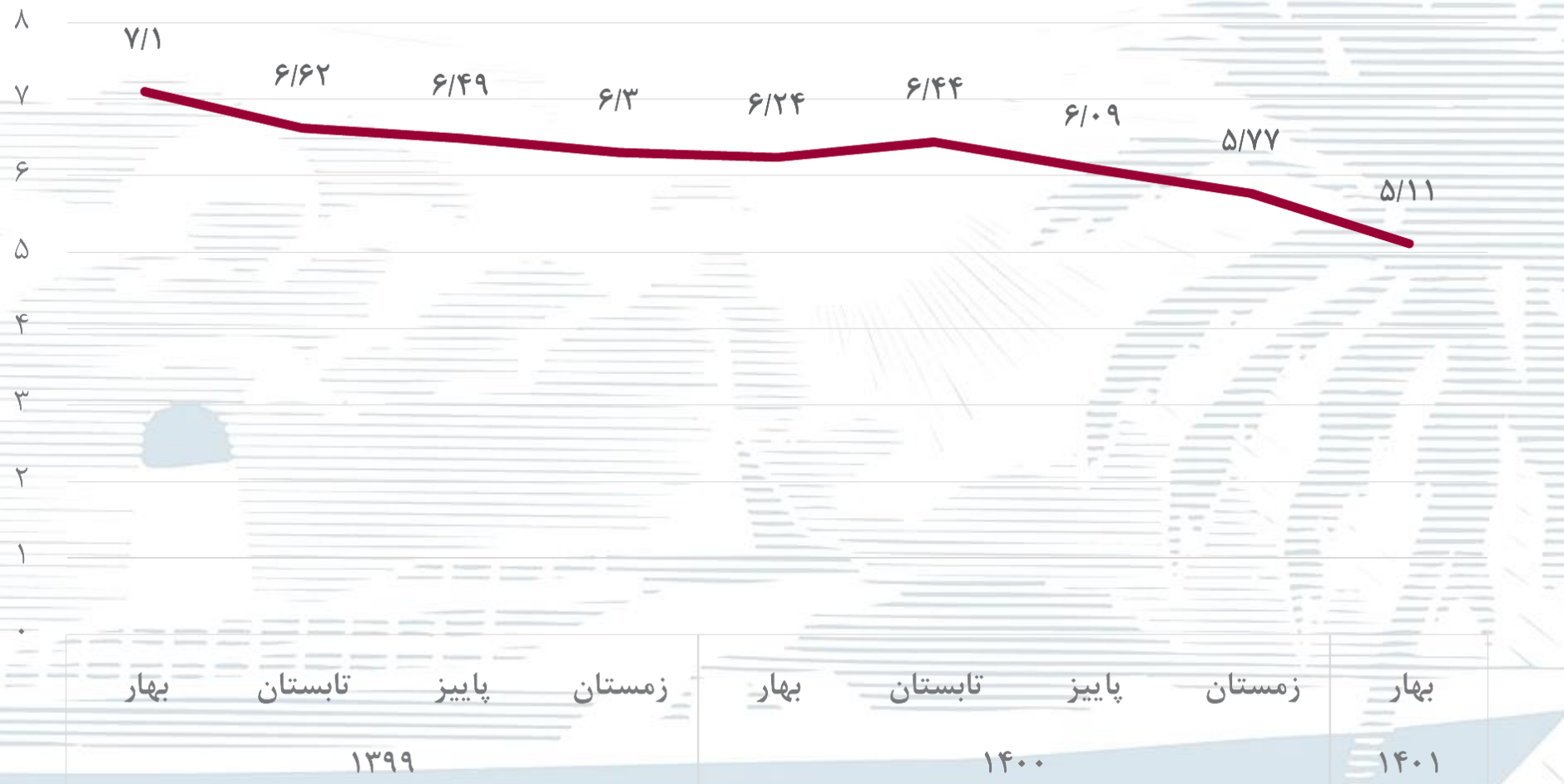

مقایسه شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مناسب ترین و نامناسب ترین مولفه های پیمایشی استان هرمزگان با استان های همجوار

استان	هرمزگان	فارس	کرمان	یزد	سیستان بلوچستان
محدودیت دسترسی به آب	۴/۲۵	۲/۹۸	۴/۲۱	۵/۱۹	۴/۹۵
محدودیت دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	۴/۱۴	۳/۶۰	۴/۵۱	۴/۱۳	۵/۰۷
محدودیت دسترسی به حامل های انرژی	۴/۹۵	۲/۴۱	۴/۵۱	۴/۵۳	۵/۵۲
دشواری تأمین مالی از بانکها	۷/۳۵	۶/۹۰	۷/۸۵	۷/۵۱	۷/۰۲
بی ثباتی سیاستها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	۶/۵۶	۷/۳۶	۷/۸۲	۷/۹۱	۶/۶۷
غیر قابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	۷/۶۴	۸/۳۸	۸/۹۵	۸/۴۵	۸/۷۲

تاثیر کرونا بر محیط کسب و کار کشور

مشکلات اصلی از دید برخی از فعالان اقتصادی در تیر ماه ۱۴۰۱:

- کمبود شدید نقدینگی مشتریان باعث شده تا در بسیاری از صنایع، تولید کنندگان با کاهش تقاضا روبه رو باشند (صنایع غذایی، صنایع پوشاک و چرم و...)
- نحوه رفع تعهدات ارزی برای تولید کنندگان بسیار مشکل زا شده است؛ اصلاح نحوه رفع تعهد ارزی و پیشنهاد فعالان اقتصادی خرید ارز حاصل از صادرات توسط صرافی ها با هدف رونق در صادرات و کاهش نرخ ارز بدون نیاز به درآمد نفتی است
- بسیاری از تولید کنندگان در تأمین سرمایه در گردش خود با مشکل روبرو هستند و از طرفی دولت بازپرداخت بدهی های خود را در قبال تعهدات انجام نمی دهد. بانکها نیز در تأمین سرمایه در تخصیص وام بانکی تعلل و موانع بسیاری را برای تولید کنندگان ایجاد می کنند
- قطعی و کمبود برق باعث میشود تا بسیاری از شرکتهای با ظرفیت پایین تولید کرده و بعضی از خطوط تولید تعطیل باشند
- عدم تولید برخی از مواد اولیه مورد نیاز صنایع لاستیک و پلاستیک از سوی پتروشیمی ها و کمبود آن در بازار باعث شده تا صنایع پایین دستی با تعطیلی برخی از خطوط تولید روبرو شوند. (صنایع لاستیک و پلاستیک)
- رکود مسکن بر رکود بازار کانی غیرفلزی تأثیر داشته و در مورد صنایع سرامیکی واردات هم بر کاهش تقاضای داخلی تأثیر منفی دارد. از سوی دیگر تعطیلات محرم بر بازار صادرات عراق تأثیرگذار خواهد بود و پیش بینی کاهش تولید در مرداد ماه وجود دارد صنایع کانی غیرفلزی)
- به دلیل افزایش مواد اولیه و در نتیجه افزایش قیمت تمام شده تقاضای مشتریان در صنایع مواد غذایی، پوشاک و چرم بسیار پایین آمده است (صنایع مواد غذایی و پوشاک و چرم)
- در بخش خدمات ارتباطات از آنجا که بخش عمدهای از مشتریان بخش دولتی است و بدهی و تعهدات خود را باز پرداخت نمی کنند شرکتهای با کاهش شدید نقدینگی و تعدیل نیروی انسانی روبرو هستند
- رکود بازار و کاهش تقاضای مشتریان و کمبود نقدینگی باعث می شود تا بسیاری از صنایع تحت تأثیر قرار گیرنده
- تعطیلات تابستان و محرم، کاهش قیمت مواد اولیه در بورس در شرایطی که شرکتهای با مواد قبلی تولید کردند و انتظار کاهش قیمت محصول از جانب مشتریان به دنبال داشته و همچنین علم همکاری سازمان غذا و دارو برای صدور گدهای مربوطه و مجوزهای لازم، باعث کاهش تولید شده است. (صنایع شیمیایی)